

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Βελτίωση της πρόσβασης των παιδιών στην εθνικότητα και πρόληψη της
ανιθαγένειας

Ποιο είναι το θέμα;

Τι μπορώ να κάνω ως επαγγελματίας πρώτης γραμμής προσφύγων;

Τι χρειάζεται να αλλάξει στο επίπεδο πολιτικής;

Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα και επιπλέον πηγές

Ποιο είναι το θέμα;

Η αποτυχία να διασφαλιστεί ότι όλα τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε ιθαγένεια μπορεί να **θέσει τα παιδιά σε κίνδυνο** και να προκαλέσει **σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων**.

- ➔ Ένα παιδί που δεν θεωρείται υπήκοος οποιασδήποτε χώρας συχνά δεν μπορεί να έχει πρόσβαση σε άλλα δικαιώματα, όπως η εκπαίδευση, τα προνοιακά επιδόματα και η υγειονομική περίθαλψη.
- ➔ Ένα παιδί πρόσφυγας που δεν έχει έγγραφα απόδειξης ιθαγένειας είναι απίθανο να καταφέρει να αποκτήσει ταξιδιωτικά έγγραφα ή να διασχίσει νόμιμα τα σύνορα, με αποτέλεσμα να διατρέχει μεγαλύτερο κίνδυνο να αναγκαστεί σε επικίνδυνα ταξίδια για να φτάσει σε μια ασφαλή χώρα.
- ➔ Ένα ανιθαγενές παιδί πρόσφυγας διατρέχει αυξημένο κίνδυνο να ζήσει σε συνθήκες ακραίας φτώχειας για μεγάλα χρονικά διαστήματα και να εξωθηθεί σε καταστάσεις εκμετάλλευσης προκειμένου να επιβιώσει, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, της παιδικής εργασίας, του παιδικού γάμου, της στρατολόγησής του ως παιδί στρατιώτης ή άλλης κακοποίησης.

Τι μπορώ να κάνω ως επαγγελματίας πρώτης γραμμής προσφύγων;

Οι 4 Αρχές: Αναγνώριση, Εγγραφή, Αναφορά και Ανάγνωση!

1. Αναγνωρίστε τον κίνδυνο της ανιθαγένειας

Κατά την καταγραφή ενός παιδιού αιτούντος άσυλο, μην υποθέτετε ότι το παιδί έχει την ίδια εθνικότητα με αυτή των γονείς του ή την υπηκοότητα της χώρας στην οποία γεννήθηκε. Λάβετε υπόψη τη σημασία της ιθαγένειας και κάντε διακριτικά ερωτήσεις που θα σας βοηθήσουν να εντοπίσετε τον κίνδυνο ανιθαγένειας. Για παράδειγμα:

- ➔ Φέρει μαζί του το παιδί έγγραφα απόδειξης ιθαγένειας ή εναλλακτικά υπάρχει δυνατότητα να αποκτηθούν τέτοια έγγραφα;
- ➔ Στα παιδιά αποδίδεται αυτόματα ιθαγένεια κατά τη γέννησή στη χώρα όπου γεννήθηκαν;
- ➔ Κατάγεται η μητέρα του παιδιού από χώρα που δεν παρέχει στις γυναίκες τα ίδια δικαιώματα με τους άνδρες για τη μεταβίβαση της ιθαγένειάς τους; Έχει κληρονομήσει το παιδί την ιθαγένεια του πατέρα του;
- ➔ Πρέπει το παιδί να εγγραφεί στις αρχές της χώρας ιθαγένειας ενός εκ των γονέων του για να αποκτήσει την εν λόγω ιθαγένεια; **[Σημείωση: δεν θα πρέπει να αναμένεται από τους πρόσφυγες να επικοινωνήσουν με τις αρχές της χώρας στην οποία φοβούνται διώξεις].**

Περισσότερες ερωτήσεις είναι διαθέσιμες εδώ: [Ταυτοποιώντας την Ανιθαγένεια: Ερωτήσεις που βοηθούν στον εντοπισμό του κινδύνου να μείνει ένα παιδί ανιθαγενές](#)

2. Καταγραφή της έλλειψης τεκμηρίων για την ιθαγένεια και πιθανή ανιθαγένεια

Πολλά παιδιά έχουν ιθαγένεια, ή μπορεί να είναι σε θέση να αποκτήσουν ιθαγένεια, ακόμη και αν δεν έχουν σχετικά τεκμήρια —αλλά τα έγγραφα απόδειξης ιθαγένειας είναι ζωτικής σημασίας. Εάν διαπιστώσετε ότι η γέννηση ενός παιδιού δεν έχει καταγραφεί ή ότι δεν φέρει έγγραφα απόδειξης ιθαγένειας ή/και ότι υπάρχει κίνδυνος ανιθαγένειας, καταγράψτε αυτή τη σημαντική πληροφορία σε κάθε έντυπο που αφορά το παιδί. Μην καταγράφετε μια υποτιθέμενη ιθαγένεια σε κανένα έγγραφο, εκτός εάν το παιδί έχει αποδείξει αυτής της ιθαγένειας. Εάν μια φόρμα δεν έχει πεδία που σας επιτρέπουν να καταγράψετε με ακρίβεια την ανιθαγένεια, σημειώστε σχετικά κάπου στη φόρμα, ώστε να υπάρχει αρχείο και ενημερώστε τους γονείς, τους φροντιστές ή τον κηδεμόνα για αυτό και ότι μπορεί να είναι σημαντικό για το παιδί στο μέλλον. Διατηρήστε επίσης αντίγραφα τυχόν σχετικών εγγράφων στο αρχείο σας, ώστε να είναι δυνατή η πρόσβαση σε αυτά αργότερα, εάν χρειαστεί.

3. Παραπέμπστε τα παιδιά σε συμβουλές, υποστήριξη και πληροφορίες ειδικών

Εάν η γέννηση του παιδιού δεν έχει καταγραφεί, προσπαθήστε να μάθετε αν είναι δυνατόν κάτι τέτοιο να γίνει. Εάν το παιδί δεν έχει έγγραφα απόδειξης ιθαγένειας ή υπάρχουν άλλες ανησυχίες, παραπέμπστε το παιδί σε οργανώσεις που ειδικεύονται στα δικαιώματα του παιδιού, την ανιθαγένεια και την εθνικότητα στη χώρα εργασίας σας για να εξακριβώσετε εάν μπορούν να βοηθήσουν. Ορισμένα από τα [μέλη μας](#) ίσως είναι σε θέση να βοηθήσουν. Εάν είναι σχετικό, μοιραστείτε φυλλάδια που δημοσιεύονται από το ληξιαρχείο γεννήσεων ή άλλους σχετικούς οργανισμούς στη χώρα στην οποία εργάζεστε· για παράδειγμα, [αυτό που δημοσιεύθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη](#). Κατεβάστε και χρησιμοποιήστε τον [οδηγό/αφίσσα](#) για τους φορείς αντιμετώπισης των προσφύγων και τον [σύντομο οδηγό](#) για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Βρείτε πληροφορίες σχετικά με τις διασφαλίσεις για την πρόληψη της ανιθαγένειας των παιδιών στη χώρα σας στον [Δείκτη Ανιθαγένειας](#).

4. Ενημερωθείτε για το δικαίωμα των παιδιών στην ιθαγένεια και την ανιθαγένεια των παιδιών.

Υπάρχουν μερικές περισσότερες πληροφορίες παρακάτω και πολλά άλλα στους ιστότοπούς μας (σύνδεσμοι παρακάτω). Παρακολουθήστε το σύντομο βίντεό μας [Κανένα παιδί δεν πρέπει να είναι ανιθαγενές](#) και το [webinar μας για το δικαίωμα στην ιθαγένεια για τα παιδιά μετανάστες στην Ευρώπη](#). Μάθετε περισσότερα για την πρόληψη της παιδικής ανιθαγένειας εδώ:

- Ταξίδια χωρίς Ιθαγένεια: [Καταγραφή γέννησης](#) και [δικαιώματα παιδιών](#)
- [Κανένα παιδί δεν πρέπει να είναι ανιθαγενές: Διασφάλιση του δικαιώματος ιθαγένειας για τα παιδιά που μεταναστεύουν στην Ευρώπη](#)
- [UNHCR: ΑΝΗΚΩ: Συνασπισμός για το Δικαίωμα Κάθε Παιδιού στην Ιθαγένεια](#)
- [UNICEF και Ινστιτούτο Ανιθαγένειας και Ενσωμάτωσης: Το Δικαίωμα του Παιδιού στην](#)
- [Εθνικότητα και Παιδική Ανιθαγένεια](#)
- [ECRE: Το Δικαίωμα στην Ιθαγένεια των Παιδιών Προσφύγων που Γεννήθηκαν στην ΕΕ και η Συνάφεια του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#)

Τι πρέπει να αλλάξει σε επίπεδο πολιτικής;

- Τα κράτη θα πρέπει να εγγυηθούν άμεση, δωρεάν και καθολική πρόσβαση στην καταγραφή γέννησης και στα πιστοποιητικά γέννησης που καθορίζουν τη νομική ταυτότητα και τους οικογενειακούς δεσμούς για όλα τα παιδιά.
- Οι ληξιαρχοί γεννήσεων, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων για την ιθαγένεια, οι κοινωνικοί λειτουργοί παιδιών, οι δικαστές και άλλοι αρμόδιοι υπάλληλοι θα πρέπει να **λαμβάνουν επαρκή εκπαίδευση σχετικά με την ανιθαγένεια των παιδιών.**
- Τα εμπόδια στην καταγραφή των γεννήσεων και στην απόκτηση της ιθαγένειας των παιδιών θα πρέπει να **εξαλειφθούν**, για παράδειγμα, επαχθείς απαιτήσεις αποδεικτικών στοιχείων, δυσβάσταχτα τέλη, πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις, περίπλοκες διαδικασίες και κοινοποίηση δεδομένων από νοσοκομεία και ληξιαρχες γεννήσεων σε υπαλλήλους επιβολής της μετανάστευσης.
- Τα κράτη θα πρέπει να **βελτιώσουν και να τυποποιήσουν τις διαδικασίες για τον εντοπισμό και την καταγραφή των προβλημάτων ανιθαγένειας και εθνικότητας** κατά τη διάρκεια της καταγραφής προσφύγων και άλλων διαδικασιών. Η διοικητική κατηγορία της «αγνώστου εθνικότητας» θα πρέπει να οριστεί με σαφήνεια και τα κράτη θα πρέπει να διαθέτουν μια καθιερωμένη και έγκαιρη διαδικασία για τον προσδιορισμό της ιθαγένειας των παιδιών, με δυνατότητα το παιδί να αποκτήσει ιθαγένεια όσο το δυνατόν νωρίτερα.
- Τα κράτη θα πρέπει να **θεσπίσουν πλήρεις νομικές εγγυήσεις στους νόμους** περί ιθαγένειάς τους για την αντιμετώπιση όλων των καταστάσεων στις οποίες μπορεί να γεννηθούν παιδιά χωρίς ιθαγένεια στην επικράτειά τους. Όπου υπάρχουν μερικές εγγυήσεις, αυτές θα πρέπει να ενισχυθούν για την πρόληψη της ανιθαγένειας σε όλες τις περιπτώσεις. και οι διασφαλίσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται πλήρως στην πράξη για να διασφαλίζεται το δικαίωμα του παιδιού στην ιθαγένεια. Περισσότερες πληροφορίες για το ζήτημα και πρόσθετοι πόροι

Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα και πρόσθετες πηγές

Τα παιδιά των προσφύγων δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν την/τις ιθαγένεια/-ες των γονέων τους. Τα περισσότερα παιδιά αποκτούν ιθαγένεια από έναν τουλάχιστον εκ των γονέων τους μέσω του δικαίου του αίματος (ή δίκαιο της καταγωγής, γνωστό και ως «jus sanguinis»), αλλά αυτό δεν ισχύει για ορισμένα. Πολλά παιδιά προσφύγων καταγράφονται λανθασμένα ως έχοντα

την ίδια ιθαγένεια με τους γονείς τους, παρόλο που το παιδί μπορεί να μην έχει στην πραγματικότητα αυτή την ιθαγένεια. Απαιτείται περαιτέρω έρευνα σε πολλές περιπτώσεις.

Το διεθνές δίκαιο προστατεύει το δικαίωμα των παιδιών στην ιθαγένεια. Το δικαίωμα κάθε παιδιού στην ιθαγένεια είναι σαφώς κατοχυρωμένο στο διεθνές δίκαιο (για παράδειγμα, το άρθρο 7 της [Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#), η οποία είναι δεσμευτική για όλα τα Ευρωπαϊκά Κράτη). Το [Διεθνές δίκαιο](#) απαιτεί επίσης από τα Κράτη να θεσπίζουν νομικές εγγυήσεις για την πρόληψη της ανιθαγένειας· για παράδειγμα, να δίνουν στα παιδιά που διαφορετικά θα ήταν ανιθαγενείς το δικαίωμα να αποκτήσουν την ιθαγένεια της χώρας γέννησής τους.

Μόνο οι μισές περίπου ευρωπαϊκές χώρες παρέχουν [πλήρεις εγγυήσεις για την προστασία από την παιδική ανιθαγένεια](#). Σε ορισμένες χώρες, ο νόμος αποκλείει πολλά παιδιά επειδή απαιτεί από το παιδί ή έναν γονέα να έχει νόμιμη διαμονή στο κράτος υποδοχής. Σε άλλες χώρες, ο νόμος απαιτεί διαδικασία υποβολής αίτησης και καταβολή τέλους, γεγονός που εμποδίζει πολλά παιδιά να αποκτήσουν ιθαγένεια. Οι υπάλληλοι, οι γονείς και τα παιδιά συχνά αγνοούν ότι υπάρχουν νομικές διασφαλίσεις και μερικές φορές οι υπάλληλοι δεν εφαρμόζουν τις διασφαλίσεις επειδή δεν έχει εντοπιστεί η ανιθαγένεια του παιδιού.

Τα παιδιά που είναι ανιθαγενείς ή/και δεν έχουν αποδεικτικά στοιχεία ιθαγένειας μπορεί να αντιμετωπίσουν πολλές δυσκολίες, συμπεριλαμβανομένων φραγμών στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, τα επιδόματα πρόνοιας και την υγειονομική περίθαλψη. Μπορεί να μην μπορούν να ταξιδέψουν εκτός της χώρας διαμονής τους, για παράδειγμα για να επισκεφτούν τους παππούδες και τη γιαγιά και άλλους συγγενείς. Όταν ενηλικιωθούν, μπορεί να αντιμετωπίσουν περαιτέρω δυσκολίες: να μην μπορούν να εργαστούν, να έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, να νοικιάσουν καταλύματα ή να αγοράσουν ακίνητα ή να αναλάβουν πολλές άλλες βασικές δραστηριότητες και μπορεί να διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο εκμετάλλευσης.

Λάβετε περισσότερες πληροφορίες

[European Network on Statelessness](#) (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Ανιθαγένεια)

[Stateless Journeys](#)

[Statelessness Index](#) (Ευρετήριο Ανιθαγένειας)

[UNHCR's Ending Statelessness](#) (Ιστότοπος της ΥΑ/ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες — Εξάλειψη της Ανιθαγένειας)

[UNHCR's Self-Study Module on Statelessness](#) (Ενότητα αυτοδιδασκαλίας για την Ανιθαγένεια από την ΥΑ/ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Ινστιτούτο Ανιθαγένειας και Ενσωμάτωσης)

[Statefree](#)

Besuchen Sie einen Kurs am [Institut für Staatenlosigkeit und Inklusion](#) oder an der [Universität von Melbourne](#).

Παρακολουθήστε ένα μάθημα στο [Ινστιτούτο Ανιθαγένειας και Ενσωμάτωσης](#) ή στο [Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης](#).

Οι οργανισμοί στην Ευρώπη μπορούν να [επικοινωνήσουν με το ENS](#) σχετικά με τις δυνατότητες κατάρτισης.

Μπορείτε επίσης [να εγγραφείτε στη λίστα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας/newsletter](#), να μας ακολουθήσετε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να υποστηρίξετε την [εκστρατεία της Stateless Journeys](#).

«Γεννήθηκα κι εγώ ανιθαγενής. Είχε καταστροφικές συνέπειες στην ψυχολογική υγεία όλων μας, γιατί υποφέραμε ακαδημαϊκά, κοινωνικά και πολιτικά..... Η μεγαλύτερη ανησυχία μας είναι ότι τα παιδιά μας θα έχουν άδικη μεταχείριση στην Ευρώπη....»

~ Κούρδος ανιθαγενής πρόσφυγας πατέρας από τη Συρία